

פ ר ו ט ו ק ו ל מס. 89

מישיבת ועדת הכנסת, שהתקיימה ביום ו',
כ"ד בשבט תשל"א - 19.2.71, בשעה 10.00.
(בבית החייל, בתל-אביב).

נ כ ח ו - חברי הוועדה:

י. ישעיהו - היו"ר
א. אנקוריון
מ. ביבי
י. נבון
י. רפאל

מוזמנים:

א. אבנרי - חבר כנסת
מ. סנה - חבר כנסת
מר שך - משרד המשפטים
מר ח. ליאור - מזכיר הכנסת

מזכירת הוועדה:

גב' מ. ברפי

ר ש מ ה :

שולמית פרג

בסדר-היום: השגות לתיקון לחקנון הכנסת ולפרק הצעות לסדר-היום
(דיון על השגות חברי הכנסת א. אבנרי ומ. סנה)

היו"ר י. ישעיהו:

אני פותח את הישיבה.

אנו נשמע את ההנמקות להשגותיו של ח"כ אבנרי, וגם נחליף עליה/ דברים. לגבי סעיף 30(א) התחיל כבר ח"כ אבנרי לנמק. ועתה עליו לנמק לגבי סעיף 30(ג).

בתקנון הכנסת (תיקון) כתוב בסעיף 30(ג) כדלקמן: "יושב ראש הכנסת רשאי, מיזמתו או לפי הצעת הממשלה, להכניס שינוי בסדר הסעיפים שנקבעו לדיון, ורשאי הוא להחליט, לפי הצעת הממשלה, על תוספת סעיף לסדר היום."

ח"כ אבנרי מציע בענין זה כדלקמן: "יושב-ראש הכנסת והסגנים רשאים מיזמתם או לפי הצעת הממשלה, להכניס שינוי בסדר הסעיפים שנקבעו לדיון, ורשאים הם להחליט, לפי הצעת הממשלה, על תוספת סעיף לסדר היום, פרט לביטול סדר היום בישיבות המוקדשות לדיונים קבועים."

השינוי הוא "יושב ראש הכנסת והסגנים", וכן "פרט לביטול סדר היום בישיבות המוקדשות לדיונים קבועים".

א. אבנרי:

יש פה שני דברים כפי שאמרת כאן, אדוני היושב ראש. הכוונה היא שהתקנון משריין את יום ד' לדברים מסויימים. הייתי רוצה שזה יאמר בפירוש, דהיינו - שהיושב ראש והסגנים יוכלו להכניס שינויים בסעיפים שעומדים לסדר היום.

היו"ר י. ישעיהו:

לפעמים חזרה על דברים בא למעט, ולא לרבות. שכן לגופו של ענין המגמה בתקנון היא ליום ד' שבו יועלו הצעות לסדר היום.

י. רפאל:

לא מצויין כאן היום. אבל בסעיף 32(א) כתוב: "ישיבה אחת לשבוע, ביום האחרון שבו, תוקדש לדיון בהצעות לסדר היום או בהצעות חוק פרטיות של חברי הכנסת."

היו"ר י. ישעיהו:

הוא לא יכול לבטל את סדר היום, כי כתוב "ישיבה אחת לשבוע, ביום האחרון שבו, תוקדש לדיון בהצעות לסדר היום או בהצעות חוק פרטיות של חברי הכנסת; אולם רשאים היושב ראש והסגנים לקבוע לדיון זה מועד אחר באותו שבוע או בשבוע שלאחריו, והודעה על כך תינתן לחברי הכנסת."

זהו סעיף ברור ומשוריין. לדעתי, התוספת לא באה להוסיף, משום שהרעיון הזה קיים. אם להוסיף את זה, הרי שלי יש ספק כי הוא איננו מתקשר.

ועתה, לגבי סעיף 31(ג) -

בסעיף 31(ג) לתקנון הכנסת כתוב: "נושאים שהכנסת החליטה לכלול אותם בסדר יומה על פי הצעות רגילות לסדר היום, וענינים המובאים למליאת הכנסת מן הוועדות שלה לפי סעיף 85(ב) יידונו במועד שקבע יושב ראש הכנסת על פי שיקול דעתו."

ח"כ אבנרי מציע בסעיף זה כדלקמן: "בסופו, יימחקו המלים "על פי שיקול דעתו", ויבוא: "אך מועד זה יהיה בתוך חודש ימים מיום ההחלטה או מיום שהובא הענין למליאת הכנסת."

י. רפאל:

ח"כ אבנרי מצטרף לבקשת המחיקה.

היו"ר י. ישעיהו: הסיום של הסעיף לא נמחק, או עדיין לא נמחק.

א. אבנרי: על פי שיקול דעת, זה ברור; (ב) אני חושב כי קביעת מועד זה דבר חשוב, משום שהוועדה עלולה, בהמשך הדברים, לקבוע שבסדר היום לא יוכלו לעבור במליאה, אלא ישר יעברו להצעות לסדר היום. והרי יש סעיף האומר שאם מצטרפות סיעות להצעות מסוימות, כך שהן מהוות רוב בכנסת, אז ההצעה בכלל לא עולה בגדר של הנמקה של סדר היום. יכולות להיות סיעות אשר ע"י תכסיס של הצעה הן יכולות להוריד את זה מסדר היום.

י. רפאל: אנחנו כבר דברנו על זה, ואמרנו שאם יש הצעה שנתקבלה כהצעה לדון בה, והיא מתנוססת על סדר היום במשך כ-11 חודש, וזה דבר שלא יתכן - אז אמרנו שזהו דבר לא נורמלי, וכי צריך לקבוע גג מכסימלי. ח"כ אבנרי מציע שהיושב ראש יקבע את המועד, אבל עם הגבלה של 60 יום מאז שהכנסת החליטה לקבל את ההצעה. במסגרת של 60 יום, ותו לא.

אכן כאשר העניין עולה, הרי שבשעתו הוא היה אקטואלי. כל אחד מאתנו הסכים לזה, וכך קבלנו שיהיה סייג של זמן.

היו"ר י. ישעיהו: אני חייב לשמור על אינטרס הוועדה. ההצעה ישנה והיא תועמד להצבעה.

י. רפאל: תבדוק את הפרוטוקול ותמצא שזה כך. נכון הוא שהחלטנו שכל ההצבעות תהיינה יחד על כל ההצעות.

היו"ר י. ישעיהו: אינני מתווכח על זה. אני קובע את העובדה שטרם קבלנו את הדבר, ואנחנו עוד נחליט כפי שנחליט. (י. נבון: לדעתי, חודש - זה צפוף מדי). ח"כ רזיאל-נאור הציעה 60 יום, ואחר כך חוקנה ההצעה ואמרו 30 יום.

א. אבנרי: סעיף 32(א) אומר בסייפה: "אולם רשאים היושב ראש והסגנים לקבוע לדיון זה מועד אחר באותו שבוע או בשבוע שלאחריו". אני מציע למחוק את המלים "שבוע שלאחריו". (היו"ר י. ישעיהו: כיצד אפשר לעשות באותו שבוע?) למעשה, כל דבר ידחה לשבוע שלם. אם הוא נדחה, אז אוטומטית הוא נדחה לשבוע שלם.

י. רפאל: צודק ח"כ אבנרי בזה שאותו שבוע לא ילך לאיבוד. זאת אומרת, בחישוב השבועות שאותו שבוע יוחזר.

א. אבנרי: ברצוני להעיר את שימת לב חברי הוועדה לזה שיש כאן כרסום של יום ד'. אני יכול להביין את זה כשיש עומס של עבודה, שכן אז מעבירים לשבוע שלאחריו. מכל מקום אני אומר, כי הוועדה צריכה לחשוב כיצד לקבוע שהכרסום של יום ד' יצא מכאן.

היו"ר י. ישעיהו: יש לפנינו נוסח. אנחנו דנו בסוגיה הזו, והכוונה היא שלא תתכרסם המיכסה של חברי כנסת. יש להם יום ד', וזה יוחזר ביום ד" באותו שבוע או שלאחריו. אם באותו שבוע יש יום ה', הרי אז בודאי זה באותו שבוע. הנוסח "לקבוע לדיון זה מועד אחר" מבטא את ההשקפה הזו.

י. נבו: אני מציע אחרי המלים "לקבוע לדיון זה מועד אחר באותו שבוע" - להוסיף את המלים "או באחד מימי השבוע שלאחריו". נוהג זה קיים כבר.

הו"ח ט לקבל את הצעת ח"כ נבו - לתקן את הסייפה של סעיף 32(א) כדלקמן: "אולם רשאים היושב ראש והסגנים לקבוע לדיון זה מועד אחר באותו שבוע או באחד מימי השבוע שלאחריו".

היו"ר י. ישעיהו: אולי נוותר על המלים "באותו שבוע"?

מר ח. ליאור: יכול לקרות שזה מסתיים רק ביום ד', אבל שר האוצר או שר החוץ רוצה למסור הודעה, אז אנחנו יכולים לקבוע את זה ביום של הצעות לסדר היום.

מ. ביבי: אם נעשה סעיף נוקשה לגמרי, אז נאלץ, אובייקטיבית - גם ח"כ אבנרי יכול לראות כיצד נהגנו בכל שנות התקציב, לחקופה של חדשים-שלושה דחקנו הרבה הצעות לסדר היום - אנו נאלץ לדחוק את ההצעות. לכן לא הייתי רוצה שנהיה נוקשים, שכן אז יגביל אותנו הסעיף עוד יותר, ואז לא נוכל לעשות זאת.

היו"ר י. ישעיהו: למעשה, סיכמנו את הבעיה הזו בדעה צלולה. היתה דעה - הייתי אומר שהיתה זו דעה כללית - שאת המלים "או בעת הדיון בתקציב השנתי" נמחק. אם אתה מעורר מחדש את השאלה, הני שאלה מצד ההצבעה (בקש את זה כי זה מגן את עונת הדיון בתקציב).

מ. ביבי: מלחמה של יחיד לא אנהל בענין זה. זהו ענין של כל הכנסת, זהו ענין של כל הסיעות ושל כל החברים, וצריך לראותו ראייה אובייקטיבית. אני אומר כי עלינו לשקול את זה.

היו"ר י. ישעיהו: הוועדה סוברינית - אם תרצה, תקבל. בדרך כלל, השבועיים האחרונים יהיו מוקדשים להצבעות על התקציב.

י. נבו: נניח שנשארו שבועיים אחרונים לפני ההצבעה על התקציב, ואין זמן לקיים דיון על הצעות לסדר היום, מה שיקרה אז הוא - שלא יהיו הצעות לסדר היום. אתה אומר שפירוש הדבר הוא שנמצא זמן לקיים דיון כזה, ואילו אני אומר כי שבועיים-שלושה האחרונים לא יהיו בהם הצעות לסדר היום, ושאינן אפשרות לפצות את זה. אם כן, בלי אפשרות של פצוי. נגמר. אז לא יהיו הצעות לסדר היום.

מר ח. ליאור:
 הדוגמה של השנה - עד 31.3.71 אנחנו צריכים לגמור הכל. אבל אפשר לגמור גם ביום ה', ולא רק ביום ד'. בעבר נהגנו לעשות כך. אבל השנה אני צופה שב-1.4.71 נגמור את החקציב. יכול להיות שעל ההצעות לסדר היום נותר.

י. נבון:
 האם אתה מסכים שיהיה כתוב בתקנון שיש להתזיר יום זה? (מר ליאור: לא). הנימוק הוא שיחכן ולא נוכל לעמוד בזה, לכן מוטב שלא יהיה כתוב.

א. אבנרי:
 יש כמה חדשים שיש בהם לחץ של דיונים. לדעתי, אם התקנון לא יקבע סייג לזה אז זה ילך לאיבוד.

מ. ביבי:
 אם יהיו 3 שבועות, תכמו שח"כ רפאל אומר שצריך להתזיר את אותו יום, אז כל חברי הכנסת יתקוממו ולא ירצו לשבת יום נוסף לאחר היום שנקבע לצאת לפגרה.

היו"ר י. ישעיהו:
 אלה שמגישים הצעות לסדר היום אינם מתחשבים עם אלה שרוצים לצאת לפגרה. על כל פנים, הנקודה ברורה. אין ספק שאם נקבל את הנוסח שיש להתחשב עם הדיון בחקציב עלול להיות מצב של אי-נעימות.

מ. ביבי:
 אני מבקש שהעניין הזה יובא לאישורה של ועדת הכנסת על מנת לתת לזה גושפנקא של כל הכנסת. אני מציע שוועדת הכנסת תהיה בתמונה הזו. (היו"ר י. ישעיהו: לא הייתי רוצה "לכרסם" עוד יותר בסמוכיות של יושב ראש הכנסת). בגלל חוסר תשומת הלב הצעתי הצעתי זו.

היו"ר י. ישעיהו:
 בסעיף 32(ב) לתקנון כתוב: "בשתי ישיבות בכל שבוע יינתנו תשובות על שאילתות; את הישיבות שבהן יינתנו התשובות יקבעו יושב ראש הכנסת והסגנים והודעה על כך תינתן לחברי הכנסת."

ח"כ אבנרי מציע בעניין זה - "בסוף הסעיף יבוא: "העתקי התשובות יימסרו מראש, לפני תחילת הישיבה למגיש השאלות". "

א. אבנרי:
 זהו עניין שמרגיז אותי זמן רב: התקנון נותן למגיש השאלות את האפשרות לשאול שאלה נוספת, ואכן זה מתבטא במידה רבה באופן מעשי. אבל השר מחלק מראש לעתונאים את תשובתו. רוב השרים נוהגים לעשות כך. הם מראש נותנים תשובתם לעתונאים, עוד לפני שבעל השאלות יודע עליה. כך נהגו השרים ד"ר ואבן ועוד. אם קורה שהשר ורהפטיג משיב על שאלתה - ואותו בכלל אינני מבין כשהוא משיב על שאלתה - הרי שמן הדין צריכה לעמוד לחבר כנסת הזכות לשאול שאלה נוספת, ולא לקנטור, אלא להבהרה. ומדוע שלא תנתן זכות זו? כמו כן, מדוע שתחולק התשובה על שאלתה לעתונאים בטרם אני יודע עליה? הייתי אומר כי אין זה בגדר של נימוס.

היו"ר י. ישעיהו:
 אני חושב כי זו זכותו של חבר כנסת לשאול שאלה נוספת, מה עוד שהיא מובטחת בתקנון. אולם, כללנו את דינן של שאילתות בפרק מיוחד, ואני מקווה כי לאחר שנגמור את הפרק הזה, אנו נתחיל בפרק של שאילתות, ושם אנו נכתוב כי שאילתה חייבת להגיע לידי חברי הכנסת בטרם הקראתה.

מר שר:
 למעשה, תוכל להגיע לאותה תוצאה מבחינה עניינית. כלומר, אתה תקרא את השאילתה, ולאחר הקראת התשובה תגיד כי יש לך שאלה נוספת, ואז הוא חייב לענות לך.

באנגליה נוהגים כך: חבר פרלמנט מגיש שאילתה, ובבוא העת הוא קורא את השאילתה שלו, וכך את התשובה שניתנה לו, ואחר כך הוא שואל את השאלה העקרית.

היו"ר י. ישעיהו:
 בחוברת הירוקה יש הצעה שאנחנו נאמץ לעצמנו את הנוהג הקיים באנגליה לגבי שאילתות.

י. נבון:
 האם נחייב את השר למסור את התשובה לפני כן?

מר ח. ליאור:
 קורה שביום ג' מודיעים לנו ממשרד החוץ כי שר החוץ ישיב על שאילתות אלה ואלה, והנה ביום ג' בבקר, ממש ברגע האחרון, מודיעים לנו שוב כי השר ישיב גם על שאילתות נוספות אחרות. הוא יכול להשיב על 12 שאילתות. וזהו.

י. נבון:
 עלולות לקרות התפתחויות פתאומיות.

היו"ר י. ישעיהו:
 יכולים לעשות את זה בצורה הכי ברורה, אף 5 דקות לפני התחלת הישיבה.

י. רפאל:
 אני מציע לסכם כי יש הסכמה על כך, וזאת על מנת לא לחזור על הוויכוח. לגבי המיקום של הבעיה הזו נחשוב אחר כך.

היו"ר י. ישעיהו:
 ביום ג' נציע לקבל החלטה פורמלית, שנבקש מיושב ראש הכנסת לפנות לשרים ולבקש שתשובותיהם על שאילתות תעמדונה לרשות חברי הכנסת לפני תחילת הישיבה.

בסעיף 33(א) לתקנון כתוב: "בישיבה שיועדה לדיון בהצעות לסדר היום של חברי הכנסת ואין לפניה הצעות שאושרו לפי סעיף 71, או שנותר בה זמן אחרי גמר הדיון בהצעות שלפניה, תמשיך הכנסת לדון בסדר היום שנקבע על פי הצעת הממשלה, ועל פי הוראות סעיף 30(א)."

ח"כ אבנרי מציע בענין זה - "אחרי המלים "71", יבוא: "או אין לפניה הצעות אחרות של חברי כנסת".

היו"ר י. ישעיהו:

ובסעיף 33(ב) לתקנון כתוב: "בישיבה שיועדה לדיון בהצעות הממשלה, ולא היו לפנייה נושאים שנקבעו על פי הצעתה, תמשיך הכנסת לדון בהצעות לסדר היום של חברי הכנסת שאושרו לפי סעיף 71".

ח"כ אבנרי מציע כאן: "בסוף הסעיף יבוא: "או הצעות אחרות גם מעבר למכסה שנקבעה על פי הסעיף הנ"ל. אם לא תתקבל ההסתייגות לסעיף 33, מציע אלטרנטיבה את הסעיף הבא: "הצעות חוק פרטיות והצעות לסדר היום יועלו בראשית כל ישיבה, בשעה הראשונה, ובלבד שיועלו כל שבוע - לפחות 6 הצעות לסדר היום או 6 הצעות חוק פרטיות".

א. אבנרי: בשעתו, בראשית הכנסת הששית, כאשר נקבעה המכסה של הסיעות היה נימוק אחד והוא, לחסוך זמן, ולא לתת לחברי כנסת מסויימים לעשות מונופולציה על חשבון חברי כנסת אחרים. אם אין הצעות חוק, אז מה העילה לדבוק במכסה? אם זה מתמלא ע"י חברי כנסת, אז זה מתמלא ע"י המכסה. אולם, אם אנשי המערך וגחל אין להם הצעות, אז מדוע לדבוק בעילה של המכסה? במקרה כזה הרי שילכו לפי סדר חברי אחרים.

י. רפאל: אני חושב שח"כ אבנרי מעלה ענין שאיננו שייך לסעיפים הקטנים של סעיף 33. כאן מדובר על ישיבה שמחקימת ביום ד', והוא - השר או המציע - קיצר בדבריו, ונשאר זמן. ואילו אתה, ח"כ אבנרי, מציע שאם ישאר זמן אז תבוא בהצעה אחרת.

א. אבנרי: מזכיר הכנסת אינו חייב להזמין את השר. זאת ועוד: לא במקרה קיצר השר בדבריו. אם כך, אז עוברים לדיון אחר משום שמראש יודעים שכן יקרה, ואז מזמינים שר אחר.

היו"ר י. ישעיהו: הכוונה של הסעיפים הקטנים (א) ו-(ב) היא לקבוע הדדיות לגבי זמן שנתפנה. אם נתפנה זמן אחרי הדיון על הצעות לסדר היום, "תמשיך הכנסת לדון בסדר היום שנקבע על פי הצעת הממשלה, ועל פי הוראות סעיף 30(א)"; ואם נתפנה זמן אחרי הדיון בהצעות הממשלה - "תמשיך הכנסת לדון בהצעות לסדר היום של חברי הכנסת שאושרו לפי סעיף 71".

לדעתי, אין לבעיה שאותה עורר ח"כ אבנרי כל שייכות לענין המכסה. אם ח"כ אבנרי טוען לגבי המכסות, הרי שזו טענה לגיטימית. מכל מקום, הכוונה היא לגבי הדדיות בענין הזמן.

מ. ביבי: כאשר נאמר "ולא היו לפנייה" - כאילו זה מצביע על דבר שהיה קודם לכן.

היו"ר י. ישעיהו: אומרים "מונח לפני-בפני". האמת היא שיש שימוש כפול בענין זה.

מ. ביבי: לפעמים קורה, כי יש לחץ של נושאים שאותם צריך לסיים בכנסת, ואין זמן. אולם, כאשר קורה שמתפנה זמן, אז מנצלים אותו. גם בימי ד' נוהגים לעשות כך.

מ. ביבי:

אילו היתה מתקבלת הצעת ח"כ אבנרי, אז היה צריך לקבוע שיום ד' יהיה באורך מסויים. כלומר, עד שעה זו וזו על הכנסת לסיים עבודתה ביום ד'.

ברצוני לשאול: מי קובע שנותר זמן, או לא נותר זמן? ומהו אורך הזמן שחייב להיות מנוצל?
אם יהיה צורך לתקן משהו, הרי שלא בסעיף זה, אלא בסעיף שמדבר על חלוקת המכסות.

א. אבנרי: יש לי סעיף אלטרנטיבי לאותו סעיף, האומר:

"הצעות חוק פרטיות והצעות לסדר היום יועלו בראשית כל ישיבה, בשעה הראשונה, ובלבד שיועלו כל שבוע - לפחות 6 הצעות לסדר היום או 6 הצעות חוק פרטיות".

אני מניח בפני חברי הוועדה הצעה לא שלי - שיום ד' יהיה ככל שאר ימות השבוע. זאת ההצעה הזו העלה ח"כ בן-אליעזר המנוח. הוא הציע זאת מתוך תקווה שזה ירבה את נוכחות חברי הכנסת גם ביום ד'.

המצב הוא כזה: אדם בא, מחכה לתורו, נואם, והולך. אני אומר, אם יראו חברי כנסת שיש הצעות חוק פרטיות, יהיה להם עניין בזה. כלומר, במקום יום אחד - שיהיה כל הימים.

י. נבון: אם זה יתפזר, אז השרים יוכלו לטעון שהם אינם יכולים.

היו"ר י. ישעיהו: אין ספק שהרעיון די מושך את הלב, אבל יש לנו עניין של שאילתות, ואם נצרף לזה שתי הצעות לסדר היום - זה עוד שעה וחצי - אז לא נותר זמן לדיון בחוקים ועוד.

א. אבנרי: אני, אישית, לא הייתי מתנגד ששר ישיב על שאילתות של חברי כנסת שאינם נוכחים. הוא יוכל להגיש אמ"מ לפרוטוקול.

היו"ר י. ישעיהו: לא נוכח, אז השאילתה תועבר לפרוטוקול. אני חייב לציין, כי גם הצעה זו כלולה בחוברת הירוקה.

ההצעה היא הצעה יפה. אבל הזמן של השאילתות קוטל את כל זמן הכנסת. אילו היינו מכניסים את ההצעות לסדר היום לתוך מסגרת של שאילתות, כי אז היינו מרוויחים את הריכוז בכנסת, ואת הנוכחות ואת הכל. אולם שני הדברים יחד לא סביר שיהיו.

סעיף 71ג. לתקנון: "המגיש הצעה לסדר היום יביא לא יאוחר מ-24 שעות לאחר הגשתה דברי הסבר קצרים על מהות ההצעה".

ח"כ אבנרי מציע בעניין זה - "המגיש הצעה לסדר היום יביא לא יאוחר מ-24 שעות לאחר אישור היו"ר והסגנים דברי הסבר קצרים על מהות ההצעה".

א. אבנרי: זוהי הצעה סגנונית יותר - במקום "לא
?אחר מ-24 שעות לאחר הגשתה דברי הסבר...".
אני אומר "לא יאחר מ-24 שעות לאחר אישור היו"ר והסגנים".

י. נבון: לפעמים קורה כך שבישיבת הנשיאות רוצים
להבין את הכוונה, לכן מבקשים דברי הסבר
על מהות ההצעה.

א. אבנרי: טוב. אני מסיר הצעתי זו.

סעיף 71ד. (א) לתקנון אומר: "הצעה לסדר היום
טעונה אישור יושב ראש הכנסת, והוא רשאי שלא לאשר הצעה אם מחמת תכנה
ואם מחמת ניסוחה."

כאן אני מציע ש"הצעה לסדר היום טעונה
אישור יו"ר הכנסת והסגנים". את המשך הסעיף - "והוא רשאי שלא לאשר
הצעה אם מחמת תכנה ואם מחמת ניסוחה" - אני מציע למחוק.

היו"ר י. ישעיהו: עד כמה שאני מרושם, זה לפי העניין שהתקנון
קובע שהיושב ראש והסגנים ידונו בזה, ויש
גם סמכות יחודית וכו'. אולם, אני אולי אבקש ממך שר להכין לנו לישיבה
הבאה לוח של פירוט הסמכות; מתי היא של יו"ר הכנסת לבד ומתי היא של
יו"ר הכנסת עם הסגנים שלו.

לגבי המלים "אם מחמת תכנה ואם מחמת
ניסוחה" אני יכול להגיד, כי נדברנו לנסח את זה מחדש.

סעיף 71ד. (ב) לתקנון אומר: "הצעה לסדר
היום לא תכיל: (1) נוסח שמשמע ממנו עלבון לאדם או שיש בו משום
חריצת משפט; (2) נושא העומד לדיון בכנסת באותו שבוע, או שעמד
לדיון, או שהוצע כהצעה לסדר היום תוך ארבעה שבועות שקדמו למועד
הגשת ההצעה; (3) נושא העומד להכרעה בבית המשפט; (4) הצעה לחקיקה
חדשה או לחיקון חוק קיים."

ח"כ אבנרי מציע: "הצעה לסדר היום לא
תכיל: 1. נוסח שמשמע ממנו עלבון לאדם; 2. נושא העומד לדיון
בכנסת באותו שבוע, או שעמד לדיון והועלה לדיון במליאה כהצעה
לסדר היום תוך שבועיים שקדמו למועד הגשת ההצעה."

א. אבנרי: אני מציע למחוק את כל העניין "שיש בו משום
חריצת משפט". (י. נבון: כל הסעיף הזה ישתנה).

טוב. העניין השני הוא הנושא "שהוצע כהצעה
לסדר היום תוך ארבעה שבועות שקדמו למועד הגשת ההצעה". במקום זה
אני מציע: "נושא העומד לדיון בכנסת באותו שבוע, או שעמד לדיון
והועלה לדיון במליאה כהצעה לסדר היום תוך שבועיים שקדמו למועד
הגשת ההצעה."

מר שר: נניח, שהיה צריך להיות דיון באותו נושא
באופן מיוחד, ולא עלה דרך אגב - - - (א).
אנקוריין: הכוונה היא - כאשר עלה לדיון... יש כאן שתי בעיות
שתוקנו כבר: (1) העליה "לעגלה" אם ההצעה לא נדונה - ברור הוא שמוכרחים
לקיים דיון בכנסת; (2) אם הנושא עלה בתור נושא לדיון, ודנו בו.
למעשה, הצעתך, ח"כ אבנרי, נתקבלה.

י. רפאל:

כפי שאמר היושב ראש שלנו - אנחנו נדברנו לומר "ענין" במקום "נושא".

אחר כך נדברנו להוסיף את המלים "אם לא

חלה בינתיים התפתחות".

על כל פנים אמרנו, "ענין החלוי ועומד להכרעה".

היו"ר י. ישעיהו:

לח"כ אבנרי יש שתי נקודות בסעיף 2:

(א) להוציא את המלים "או שהוצע כהצעה לסדר היום; (ב) לקבוע "שבועיים" במקום "ארבעה שבועות".

למעשה, אנו ננסח את כל הסעיף הזה מחדש.

א. אבנרי:

הכוונה היא להבחין בין הצעה לסדר היום שהוגשה ובין הצעה שנדונה. אם הצעה הוגשה ולא הובאה לדיון, אז היא אינה קיימת יותר.

היו"ר י. ישעיהו:

71ה. (א) לתקנון: "ראה יושב ראש הכנסת, לאחר התייעצות ביושב ראש ועדת החוץ והבטחון

של הכנסת, שהעלאת הצעה לסדר היום והדיון בה במליאת הכנסת עלולים לפגוע בבטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה או בפעולות כלכליות בינלאומיות חסויות, רשאי הוא לקבוע כי הדיון בהצעה יתקיים בוועדה, ומשקבע יודיע על כך בישיבה השבועית של יושב ראש הכנסת והסגנים."

ח"כ אבנרי מציע: "ראש יושב ראש הכנסת,

לאחר התייעצות עם ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שהעלאת הצעה לסדר היום והדיון בה במליאת הכנסת עלולים לפגוע בבטחון המדינה, רשאי הוא לקבוע כי הדיון בהצעה יתקיים בוועדה, ומשקבע יודיע על כך בישיבה השבועית של יו"ר הכנסת והסגנים. דיון בוועדה לא יהיה בגדר המכסה הקבועה להצעות לסדר היום, והמציע ישתחף בכל שלבי הדיון בוועדה."

א. אבנרי:

אני מציע למחוק את הענין של "יחסי חוץ". רבותי, זהו דבר שאין לו סוף. יו"ר הכנסת יכול לפסול הצעה לסדר היום בגלל יחסי חוץ שלנו אם אותה מדינה.

הנה, יש עכשיו סקנדל לגבי פעולות ישראליות

בקולומביה. האם יו"ר ועדת חוץ ובטחון יכול למנוע מחבר כנסת לומר משהו על כך?

היו"ר י. ישעיהו:

בחוק סודות רשמיים יש סעיפים בהם מפורטים הדברים שנחשבים כחסויים. ישנם דברים מסויימים, והם מוגדרים, וועדת החוץ והבטחון מאשרת על פי החוק.

א. אבנרי:

לגבי יחסי חוץ ברצוני לומר, כי זהו דבר כללי ביותר. יכול שר החוץ אבא אבן לומר, כי דבר מסויים עלול לפגוע וכו'. אני חושב כי אנו פוגעים באחד העקרונות של המשטר הפרלמנטרי.

ועוד אני מציע באותו סעיף 71ה. (א) ש"דיון

בוועדה לא יהיה בגדר המכסה הקבועה להצעות לסדר היום, והמציע ישתחף בכל שלבי הדיון בוועדה."

היו"ר י. ישעיהו:

הדבר מובן, אך לא מוסכם.

י. רפאל:

אני חושב שהנוסח המוצע הוא נוסח נכון.

ח"כ אבנרי איננו חולק על "עלול לפגוע בבטחון המדינה"; הוא איננו מסכים שמבחינה בטחונית הבעיה לא תהיה נדונה בכנסת אלא לאחר שיו"ר הכנסת, לאחר התייעצות עם יו"ר ועדת חוץ ובטחון - קבע זאת, וגם זה מתוך הבנה שזה עלול לפגוע בבטחון המדינה. גם ח"כ אבנרי מסכים שזה לא צריך להיעשות. פירוש הדבר, שאני שם את הדגש על "לפגוע ביחסי חוץ". אין פירוש הדבר שכל ענין שעליו יוחלט עלול לפגוע. האם בענין קולומביה זה פוגע? אם זה פוגע, הרי שלא כאילו פוגע בבטחון המדינה.

על כל פנים, אני מציע להשאיר את הסעיף

כמות שהוא.

א. אבנרי:

כל הסעיף הזה נולד בראשו של יושב ראש הוועדה הזו. ואילו אצלי זה התחיל לגבי פרשת בן-ברקה, לא ידעו כיצד לנהוג בזה, ואז הציע יו"ר הוועדה הזו להביא את זה לוועדת חוץ ובטחון, ובזמנו הסכמתי לזה, משום שהענין היה בטחוני.

אולם, מחר עלולה סיעת חירות או גחל להעלות הצעה בענין פרשת יוסף סיסקו, ותכנה אותו כמנוול - הרי אין זה ענין בטחוני, אבל זה נוגע לבטחון.

י. נבו:

אני מעריך, ואין זה סוד, שמערכת יחסי החוץ של המדינה עם כמה מדינות בעולם אינם יחסים רגילים כמו יחסים בין שתי מדינות נורמליות. נביא לדוגמה את פקיסטן - עצם קיומם של יחסים כאלה, אם זה בשטח מסויים אז יכול להיות שתוף פעולה בתחום מסויים. העלאת בעיות וגילויים של יחסים עלולים לפגוע במדינה.

אני אומר שמערכת היחסים שלנו איננה רגילה. יש דברים שעצם גילויים עלולים לפגוע. הדברים נעשים מתחת השולחן. יש מדינות מסויימות שאם יחסי החוץ, הן כאלה, יחסי החוץ לא צריך שיהיה חופש בענין זה, כי זה יפגע. לדעתי, צריך להשאיר את הדברים כמות שהם.

א. אבנרי:

אם כן, שיהיה משהו מסייג.

מ. סנה:

מדינה אלמונית קונה סחורה. זה איננו דבר מופשט. (היו"ר י. ישעיהו: יש דוגמאות למכביר).

מ. ביבי:

ברצוני להעיר כי את ההצעה לא מורידים מסדר היום. זה יידון בוועדה. הבעיה היא כשנותנים לזה פומביות, שכן פומביות כזו עלולה להזיק.

היו"ר י. ישעיהו:

השכל הישר אומר שיתקיים דיון, אבל הבעיה היא לגבי הפומביות.

א. אנקורי'ון: לדעתי, אי אפשר להתלות פה בענין הדמוקרטיה. כפי שאמר ח"כ ביבי, הבעיה לא יורדת לגמרי אלא היא תידון בוועדה על מנת להוציא מהפומביות. עלינו לקחת בחשבון שאנחנו מדינה רגישה מאד בכל הבעיות הקשורות ליחסי חוץ, בטחון ופעולות כלכליות בינלאומיות. ואכן היו מקרים שהיו יכולים להיות מקרים קשים. אנו יכולים לתת ערובות ששיקול הדעת יהיה יותר סביר, והרי שיקול זה יינתן ע"י שלושה אנשים שהם, שר החוץ, יו"ר הכנסת ויו"ר ועדת חוץ ובטחון. מכל מקום, אינני מציע לקבל את ההצעה המוצעת פה.

מ. סנה: אם יש הוראה הנוחנת ליו"ר את הסמכות לפסול הצעה לסדר היום, אז מדוע נחוצה הוראה שמנמקת למה הוא פוסל למחצה? אפשר לומר שהיושב ראש והסגנים רשאים לפסול, או הוא רשאי לפסול ללא הנמקה. כשאתה פוסל, אתה לא אומר מדוע אתה פוסל, שכן אתה יכול לפסול הצעה מעיקרה. (י. רפאל: הוא יכול לפסול בגלל נוסח, בגלל תוכן). (היו"ר י. ישעיהו: אתה מרחיק לכת). לפסול לחלוטין הוא יכול, וגם ללא הנמקה.

היו"ר י. ישעיהו: הוא יכול לפסול מחמת ניסוח או מחמת תוכן. ויש פירוט באילו מקרים עלולים להשתמע מהם עלבון ועוד. (מ. סנה: לא ידעתי על כך.) עניני סודות - זהו דבר שקיים בתקנון. ההבדל הוא שזה ייעשה בהתייעצות עם יו"ר ועדת חוץ ובטחון.

מ. סנה: נוצר רושם כאילו שבעניני חוץ רוצים להגביל את בקורת הכנסת על הממשלה, ויכול להיות שימוש לרעה בהוראה הזו. אכן ישנם דברים שכולנו מסכימים בהם, אבל יכול להיות שימוש לא הוגן. לכן הניסוח, לדעתי, לא חייב להיות כזה, אלא יש לנסח כך שבמקרים יוצאים מן הכלל הוא רשאי להעביר את הדיון לוועדה, מבלי לפרש שהדברים עלולים לפגוע בבטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה או בפעולות כלכליות בינלאומיות חסויות, משום שלדעתי יש בזה משום כחם על הסדר הפרלמנטרי, וכן יכול להיות שימוש לרעה על ידי חבר כנסת.

היו"ר י. ישעיהו: סמכות מורחבת ליושב ראש - אני בטוח שלא תתקבל, כי אז לפי דעתו תועבר ההצעה לוועדה מבלי לעבור בכנסת. זה מרחיק לכת.

מ. סנה: לא צריך לפרש באילו מקרים. (י. נבו: שלא יפרסמו את הנושא שהועבר לוועדה).

ביחס להצעות: את הצעתי הראשונה נמקתי בישיבה הקודמת.

ביחס לסעיף 34 אני מציע: "במקום "מסירתה" יבוא: "מסירת הדרישה". במקום "עד עבור 48 שעות משעת מסירתה", יבוא: "ל-24 שעות נוספות". לא יכול להיות שיקויים דיון כעבור 24 שעות משעת מסירת ההודעה, כי לפעמים לא יוכלו לגייס חתימות. אמנם יש יזמה בין חברי הכנסת, וצריך לארגן 40 חתימות (י. רפאל: אם אין לו 40 חתימות?) אז הוא לא יגיש.

על כל פנים, אני אומר שיש לתת לחברי הכנסת שהות לגייס חתימות, ואם כתוב "24 שעות ממסירת ההודעה" - בטוחני שלא יספיקו. לכן צריך לתת שהות יותר גדולה כדי לאסוף חתימות. כמו כן, אני רוצה לפרש "ממסירת הדרישה" ולא "ממסירת ההודעה".

היו"ר י. ישעיהו:

הפסקה הזו אומרת כי הדיון צריך להתקיים
24 שעות אחרי הגשת הדרישה.

מ. סנה:

אני רוצה לפרש את זה יותר ולכתוב "ממסירת
הדרישה" במקום "מסירתה".

י. רפאל:

חבר כנסת מסויים יכול לבוא ולומר: "אני
דורש שיקויים דיון". הוא יכול לומר זאת
כאשר אין באמתחתו 40 חתימות, אם כן הדבר הזה איננו מחייב את הממשלה.
אבל בנוסח שבתקנון אנחנו מחייבים את הממשלה.

אתה בא בטענה שלכאורה נכונה ואתה אומר: אני,
סנה, מבקש בשם 40 חברים לקיים דיון; את חתימות 40 החברים אני אמציא
כעבור 24 שעות. (מ. סנה: אני אומר כי במשך 24 שעות לא אספיק) אבל
אנחנו מחייבים את הממשלה בזה.

מ. סנה:

אני רוצה שהמחוקק יפרש את "מסירתה"
למסירת ההודעה או מסירת הדרישה. ורק אחרי
שמיעת ההודעה יכול להחליט אם אני דורש דיון, ואז אני צריך שהות
שחנתן לי כדי לגייס 40 חתימות, ולא כפי שכתוב, כי במשך 24 שעות לא
אשיג 40 חתימות, אלא כעבור 3 ימים.

היו"ר י. ישעיהו:

נדמה לי שהנוסחה שלפנינו באה לומר כי
אי אפשר לדחות את הדיון ליותר מ-24 שעות,
ויש בזה שני דברים שונים: קודם כל, שהדיון לא יתארך יותר. נניח,
שאספת את החתימות, אז לא נדע מתי יקויים הדיון. אתה מציע שיהיה
זמן מהגשת הבקשה לדיון - הרי שזהו דבר נוסף.

י. נבון:

אנסה להסביר מה שנראה לי: חבר כנסת סנה,
כשאתה דורש דיון על הודעת הממשלה, אתה
לא יכול לדרוש דיון אלא כשאתה מצוייד עם 40 חתימות של חברי כנסת.
ברגע שאספת 40 חתימות אלה - - - (מ. סנה: הממשלה חייבת לקיים דיון
ממסירת הדרישה).

היו"ר י. ישעיהו:

לא אראה שום אסון באם נקבל את הצעת ח"כ סנה.

י. נבון:

אני מציע להוסיף "ממסירת הדרישה".

מ. ביבי:

בשורה הראשונה, המלה "מסירה" קשורה עם
מסירת הודעה בכנסת, והיא איננה קשורה

ב"דרישה" שבשורה השניה.

מה שח"כ סנה מבקש הוא, שאם הממשלה הודיעה
אז שחנתן לנו עוד שהות. מכל מקום, הנוסח הזה כפי שהוא, אומר כאילו
יש כבר למישהו 40 חתימות בידי.

י. נבון:

כאשר 40 חברי כנסת מגישים דרישה לקיים
דיון, אזי תוך 24 שעות מחייב דיון.

מ. סנה:
 איך בהירות בניסוח. לכך אני מבקש לפרש את זה יותר. אני מציע מה שמציע, ואחם תחליטו אם לקבל או לא.

א. אנקוריין:
 ללא ספק צודק ח"כ סנה. אני מציע לחקן את הפסוק, בשורה השניה של סעיף 34, כך: "ולפי דרישת שלישי מחברי הכנסת תוך 24 שעות משעת מסירת ההודעה, יקויים עליה דיון כעבור 24 שעות נוספות." הממשלה יכולה למסור הודעה, ואז ניתנת לאופוזיציה אפשרות לקיים דיון. אני רוצה להכניס את זה במסגרת, וגם להגביל את זה בזמן.
 לעומת זה אני מציע, שבסוף יכתב "משעת הדרישה" במקום "משעת מסירתה". לדעתי, כך אפשר להבטיח את זה יותר.

היו"ר י. ישעיהו:
 אני מבין שביסוד יש הסכמה לתת לחברי כנסת שהות נוספת.

מ. סנה:
 בסעיף 71ד. (א) אני מציע: "להוסיף: חבר כנסת שהצעתו לסדר היום לא אושרה, רשאי לערער בפני ועדת הכנסת והחלטתה תהיה סופית." " בסעיף 71ד. (ב) אני מציע: בסעיף קטן (2) בסיפא להוסיף: "אלא אם כן שינוי הנסיבות מצדיק דיון מחדש".

היו"ר י. ישעיהו:
 אנחנו קבלנו את זה.

מ. סנה:
 בסעיף 71ה. (א) אני מציע: בסיפא להוסיף: "חבר הכנסת שהעלה את ההצעה לסדר היום רשאי לערער לפני ועדת הכנסת, והחלטתה תהיה סופית".

אני מציע כאן שתהיה זכות ערעור, למרות שלא חמיד משחמש חבר כנסת בזכות זו. הוא הדין לגבי הצעה רגילה אם נפסלה.

בסעיף 71ו. אני מציע: "למחוק את המלים "בהחשב עם גודל הסיעות שעמן נמנים בעלי ההצעות".

אמנם סיעה קטנה מציעה, אבל חשיבותה ורצינותה עולים למרות היותה קטנה, בהחשב עם טיב ההצעה.

היו"ר י. ישעיהו:
 למעשה, הובע ספק - ואני הבעתי אותו - אם נחוץ לומר כך לאחר שנקבעו המכסות.

מ. סנה:
 לסעיף 71ט. (ב) אני מציע להוסיף פסקה חדשה כדלקמן: "(3) שהדיון בנושא ההצעה מתנהל בפומבי מחוץ לכנסת והנושא שייך לתחום ענייניה של הכנסת."

פעמים רבות קרה כך שכל העתונות והציבוריות דנה בנושא מסויים, אבל בכנסת לא דנים עליו. אני אומר כאן מתי צריך להכיר בדחיפות. לדוגמה: הגשתי הצעה בענין תוספת היוקר בסוף 1970, והיתה הסכמה שזה יעמוד לדיון ביוסוד. אולם, בא מישחו משר האוצר ובקש לדחות לשבעה ימים, ואכז דחו את זה. תוך הזמן הזה הסתדר הענין מבלי שנדון אצלנו. אני חושב שזו פגיעה חמורה מאד. לכך אני מבקש כי במקרה שיש דבר שמרעיש את דעת הקהל, שנדון בו גם אנחנו. (היו"ר י. ישעיהו: יש נוסח האומר "שיש בו ענין דחוף לציבור").

לסעיף 71ב. (א) אני מציע למחוק את הסייפא: "ויראו את הנושא כאילו החליטה הכנסת לדון בו" עד סוף הסייפא, ובמקומו יבוא: "הדיון בהצעות לסדר היום כדיון על הנושא גופא וכל סיעה תהא רשאית להשתתף בו".

במספר חברי כנסת שמהווים רוב אפשר לדחות שהנושא יידון בעוד 3 חדשים. אני אומר כי אם רוב חברי הכנסת דורש את הדיון, אז צריך שיתקיים דיון ובו ישתתפו רוב חברי הכנסת, ולא מגישי ההצעות. לדוגמה: 9 סיעות מבקשות דיון על הטלביזיה. אם כן, צריך לקיים דיון אחד, ולא לדחות אותו.

יש טעם בהצעה הזו, אבל היא חדק הצעות של חברי כנסת אחרים. אין ספק, שהרעיון הוא רעיון.

היו"ר י. ישעיהו:

אני משאיר את הצעותי לשיקול דעתכם.

א. אבנרי:

אני חושב שאנחנו יכולים להתחיל בסיכומים.

היו"ר י. ישעיהו:

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.00.